

Zubní lekári upozorňujú na problém s evidenciou stážistov. Komora nevie overiť, kto legálne ošetruje pacientov

Slovenská komora zubných lekárov (SKZL) upozorňuje na nedostatky v systéme dočasných odborných stáží. Podľa prezidenta komory MUDr. Igora Moravčíka dnes komora nemá prístup k evidencii stážistov, a preto pri podozreniach na neoprávnený výkon zubného lekárstva nevie vždy spoľahlivo rozlíšiť legálnu stáž od nelegálneho poskytovania zdravotnej starostlivosti. Komora žiada transparentnú evidenciu, jasné kontrolné právomoci a účinné sankcie.

Dočasná odborná stáž je určená pre zdravotníkov, ktorí majú uznaný doklad o vzdelaní, ale ešte nemajú uznanú odbornú kvalifikáciu potrebnú na samostatný výkon povolania. Stážista musí byť zamestnaný u poskytovateľa zdravotnej starostlivosti a pracovať pod odborným dohľadom kvalifikovaného zdravotníckeho pracovníka.

V ambulantnej zdravotnej starostlivosti musí mať dohliadajúci pracovník najmenej tri roky odbornej praxe. Zároveň môže dohliadať iba na jedného stážistu a počas výkonu stáže musí byť osobne prítomný. Ak chýba, musí ho fyzicky zastúpiť iný dohliadajúci zdravotnícky pracovník.

Stáž môže podľa súčasných pravidiel trvať najviac 18 mesiacov bez prerušenia a absolvovať ju možno iba u jedného poskytovateľa. Po jej skončení sa už stáž nedá opakovat'.

Možnosť zamestnávať stážistov v ambulanciách sa rozšírila v roku 2022 v súvislosti so situáciou na Ukrajine. Podľa Moravčíka však nejde o problém, ktorý by sa mal viazať na konkrétnu národnosť.

„Cieľ nie je riešiť národnosť, ale posilnenie možnosti dohľadu a kontroly stážistov vo všeobecnosti,“ uviedol prezident SKZL.

Komora nemá zoznam stážistov

Jedným z hlavných problémov je podľa komory samotná evidencia. SKZL nemá osobitnú zákonnú právomoc viesť zoznam stážistov ani kontrolovať dodržiavanie podmienok dočasnej odbornej stáže.

Komora preto podnety preveruje iba v rozsahu svojich kompetencií a konkrétne podozrenia postupuje príslušným orgánom verejnej moci.

Podľa Moravčíka sa komora pokúšala získať zoznam stážistov aj od Ministerstva zdravotníctva SR. Rezort jej ho však neposkytol. Dôvodom mali byť osobné údaje a stanovisko ministerstva, podľa ktorého neexistuje zákonný základ na ich sprístupnenie komore ani súhlas dotknutých osôb.

„Slovenská komora zubných lekárov v súčasnosti nemá prístup k evidencii osôb, ktoré vykonávajú dočasnú odbornú stáž, a preto nevie overiť, či konkrétna osoba vykonáva stáž, odkedy ju vykonáva a kto nad ňou vykonáva odborný dohľad,“ konštatuje Moravčík.

V praxi to podľa neho vytvára komplikovanú situáciu. Komora môže zistiť, že konkrétna osoba nie je zapísaná v registri zubných lekárov, nedokáže však automaticky určiť, či ide o riadne oznámeného stážistu alebo človeka, ktorý poskytuje zdravotnú starostlivosť bez oprávnenia.

OverZubara.sk prijíma podnety

Komora sa snaží situáciu riešiť aj vlastnými nástrojmi. Spustila portál OverZubara.sk, kde si pacient môže overiť, či je konkrétny zubný lekár vedený v registri komory. Zároveň tam môže oznámiť podozrenie na neoprávnený výkon zubného lekárstva.

Ani neprítomnosť osoby v registri však podľa komory automaticky neznamená, že ide o nelegálny výkon. Dôvodom môže byť aj skutočnosť, že daný človek riadne vykonáva stáž.

Komora uvádza, že všetky podnety prijaté prostredníctvom portálu sa týkali podozrenia na problém, samotný podnet však ešte nie je dôkazom protiprávneho konania. V niektorých prípadoch napríklad pacient uviedol meno osoby nepresne. Každý dostatočne konkrétny podnet preto komora posudzuje individuálne a podľa jeho obsahu ho postupuje príslušnému orgánu.

„Samotný podnet ešte nepredstavuje dôkaz nelegálneho výkonu,“ zdôrazňuje Moravčík.

Úspešnosť doplňujúcich skúšok je podľa údajov SZU nízka

Otázkou zostáva aj odborná pripravenosť ľudí, ktorí sa snažia splniť podmienky na výkon povolania. Podľa informácií, ktoré má komora od Slovenskej zdravotníckej univerzity, je úspešnosť na doplňujúcich skúškach v percentuálnom vyjadrení do 10 percent.

Neúspešný uchádzač však skúšku môže opakovať. Zákon počet opakovaní neobmedzuje.

Samotný neúspech na doplňujúcej skúške zároveň automaticky neznamená koniec stáže. Ak ešte neuplynula maximálna 18-mesačná lehota a sú splnené ostatné zákonné podmienky, osoba môže v stáži pokračovať.

Po uplynutí 18 mesiacov však už ako stážista pokračovať nemôže. Na ďalšie poskytovanie zdravotnej starostlivosti musí splniť podmienky na výkon zdravotníckeho povolania, najmä získať uznanie odbornej kvalifikácie a splniť ďalšie zákonné požiadavky.

Komora zároveň upozorňuje, že nemá údaje, na základe ktorých by mohla potvrdiť, že osoby po skončení stáže pokračujú v nelegálnom výkone povolania alebo účelovo prechádzajú medzi Slovenskom a Českom.

Komora žiada zmenu systému

SKZL preto rokuje s Ministerstvom zdravotníctva SR o legislatívnych zmenách. Za kľúčové považuje vytvorenie transparentnej evidencie stážistov, jasné určenie kontrolných právomocí a zavedenie účinných sankcií za porušovanie pravidiel stáže.

Takáto evidencia by podľa komory zároveň pomohla pri vyšetrovaní podnetov od pacientov. Ak by existovalo jednoznačné miesto, kde by bolo možné overiť, kto stáž vykonáva, od akého dátumu, u ktorého poskytovateľa a pod dohľadom koho, bolo by jednoduchšie odlíšiť legálnu stáž od neoprávneného výkonu zdravotníckeho povolania.

Moravčík pritom odmieta tvrdiť, že komora má dôkazy o ľuďoch, ktorí by si napríklad zakúpili zahraničný lekársky diplom a následne sa učili medicínske postupy svojpomocne.

Ak by však komora získala konkrétne a overiteľné informácie o neoprávnenom výkone zdravotníckeho povolania, falšovaní doklady alebo inom protiprávnom konaní, podľa

prezidenta SKZL ich postúpi príslušnému orgánu verejnej moci, spravidla samosprávnemu kraju.

Podľa komory preto nejde iba o otázku toho, kto smie pracovať v ambulancii, ale aj o schopnosť štátu a profesijnej samosprávy spätne overiť, za akých podmienok konkrétny človek zdravotnú starostlivosť poskytoval. Práve chýbajúca transparentná evidencia je podľa SKZL jednou z najväčších slabín súčasného systému.